

WSPÓŁPRACA Z PUNO

Przemówienie z okazji siedemdziesięciolecia Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie

Magnificencje, Ekscelencje, Panie, Panowie!

Pan rektor, prof. Wojciech Falkowski zwrócił się do mnie o krótkie przedstawienie moich związków z PUNO. Zastanawiałem się, o czym miałbym powiedzieć, skoro moje kontakty z tym Uniwersytetem liczą się raczej w miesiącach, a nie latach i dziesięcioleciach. Myślę jednak, że Panu Rektorowi chodziło o głos właśnie kogoś takiego z Kraju, kto rozpoczął współpracę z PUNO w ostatnim czasie.

Dla mnie, moje związki z PUNO są częścią szerszych kontaktów z „Polskim Londynem”, które datują już od dość dawna. Studiowałem bowiem na Akademii Teologii Katolickiej, państwowo-kościelnej hybrydzie, która już w moich czasach, czyli w latach osiemdziesiątych, była całkowicie lojalna wobec Kościoła i wobec tego jedynie tolerowana przez wojskowy rząd w Polsce. W Kraju niedostępne były dla nas jakiegokolwiek udogodnienia, stypendia, subsydia, a nawet biblioteki (np. studentów ATK nie wpuszczano do Biblioteki UW). W tej sytuacji bardzo często z pomocą studentom, doktorantom i pracownikom przychodziła Emigracja. W ramach tej pomocy w 1987 r. otrzymałem od Ks. dra Stanisława Bełcha stypendium Fundacji Veritas. Od tej pory kontaktowałem się z kolejnymi kierownikami i prezesami Fundacji: Wojciechem Dłużewskim, Wojciechem Płazakiem, Tomaszem Wachowiakiem i Zdzisławem Wałaszewskim, który prowadził *Gazetę Niedzielną*. Prof. Wałaszewski zaprzyjaźnił się z moim profesorem w ATK, Mieczysławem Gogaczem i gdy 1994 r. został rektorem PUNO opowiadał nam o przeszłości i aktualnych problemach Uczelni.

Po odzyskaniu suwerenności przez Polskę, skromna ATK rozrosła się i w 1999 przekształcona została w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

W lutym 2006 r. jezuici z Willesden Green wraz z Polskim Instytutem Akcji Katolickiej zorganizowali konferencję naukową, poświęconą pamięci Ks. dra Stanisława Bełcha. Na tę konferencję zaproszony zostałem również ja z wykładem na temat *Sumy teologicznej* św. Tomasza z Akwinu i zawartej w niej filozofii i teologii tomistycznej. Podczas tego pobytu, na prośbę swojego przyjaciela, prof. Tadeusza Klimskiego, który właśnie został prorektorem m.in. ds. kontaktów i współpracy zagranicznej naszego Uniwersytetu, spotkałem się z następcą prof. Wałaszewskiego na stanowisku Rektora PUNO, prof. drem Wojciechem Falkowskim. Na spotkanie to wychodziłem z Veritasu. Pan rektor Wałaszewski był bardzo tym przejęty, mówił niezwykle serdecznie o swoim następcy i w ogóle „sekundował” spotkaniu, które oczywiście udało się i skończyło się zaproszeniem pana Rektora Falkowskiego do złożenia oficjalnej wizyty władzom UKSW, która nastąpiła w kolejnym roku. Uzgodniono na niej ramy możliwej współpracy UKSW i PUNO.

W ramach tej współpracy wygłosiłem szereg wykładów na temat dziejów filozofii polskiej na Kursie Kultury Polskiej, organizowanym przez Wydział Humanistyczny PUNO oraz prowadziłem seminaria i konsultacje w ramach Seminarium Doktoranckiego PUNO. Podczas jednego z takich wykładów,

poświęconego narzucaniu filozofii marksistowskiej w Polsce powojennej, przedstawiałem sylwetkę prof. Izydory Dąbskiej, uczennicy Kazimierza Twardowskiego ze Lwowa, która stała się w okresie PRL-u symbolem uczonego niezłomnego, autentycznym autorytetem moralnym, której piękny i bardzo znany wiersz pt. *Potęga smaku* dedykował Zbigniew Herbert. Po wykładzie podeszła starsza pani, która powiedziała, że Izydora Dąbska to jej ciotka i że dziękuję za słowa na jej temat. To króciutkie spotkanie stanowi dla mnie potwierdzenie sensu przyjeżdżania do Londynu z wykładami i prelekcjami.

W roku akademickim 2008/2009 zorganizowaliśmy wspólny – PUNO i UKSW – kurs filozoficzny. Był on szansą zaprezentowania w Londynie innych jeszcze wykładowców filozofii z UKSW, m.in. pana płk. dra Jerzego Niepsuja oraz mojej żony dr Izabelli Andrzejuk. Za każdym razem, gdy byliśmy w Londynie, czasem Fundacja Veritas, a najczęściej IPAK, organizowały okolicznościowe wykłady dla szerszej publiczności. Bywało i tak, jak w przypadku londyńskiego tournée dra Jerzego Niepsuja, że wykłady w PUNO i dla IPAK stanowiły pewną całość poświęconą etycznemu nauczaniu Jana Pawła II. Szczegółowa dokumentacja wszystkich tych wydarzeń jest systematycznie publikowana na stronie internetowej, kierowanej przeze mnie w UKSW katedry (pod adresem www.katedra.uksw.edu.pl).

Ukoronowaniem naszych naukowych kontaktów było podpisanie przez rektora PUNO, prof. dr Wojciecha Falkowskiego i rektora UKSW, ks. prof. Ryszarda Rumianka w dniu 6 października 2009 r. w Warszawie umowy o współpracy pomiędzy UKSW i PUNO.

Zawarta Umowa w swojej preambule zwraca uwagę, że dopiero po 1990 roku, korzystając z możliwości, jakie daje suwerenność polityczna Rzeczypospolitej Polskiej, odzyskana po upadku porządku jałtańskiego, można nadrobić wieloletnie odgródzenie „żelazną kurtyną” polskich naukowców w Kraju od ich kolegów na Obczyźnie, a także przybliżyć Polakom w Kraju wkład Emigracji polskiej do kultury europejskiej i światowej. W tym celu oba Uniwersytety postanawiają zawrzeć Umowę uwzględniającą wzajemne wymogi i dążenia, interesy i wspólne potrzeby oraz odpowiednie możliwości ich realizacji w celu wniesienia rzeczywistego wkładu w dalszy rozwój współpracy naukowej oraz kulturalnej.

Wierzę, że uda się zrealizować te plany, co byłoby jakąś formą spłacania długu, jaki Polacy w Kraju mają wobec Polaków na Uchodźstwie i to zarówno w wymiarze indywidualnym – jak ma to miejsce w moim osobistym przypadku – jak i zbiorowym, dotycząc Kościoła katolickiego w Polsce, którego misja powiodła się nie tylko z powodu duchowego bogactwa, lecz także obfitego wsparcia przez Emigrację; z podobnego wsparcia korzystała opozycja polityczna oraz niezależna nauka i kultura polska.

Życzę Polskiemu Uniwersytetowi na Obczyźnie kolejnych jubileuszy! Ufam, że przetrwa kolejne polityczne transformacje tak jak przetrwał wojnę i czas powojenny, zimną wojnę i epokę tzw. odprężenia.

Quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit!